

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN DUYGUSAL ZEKÂ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Musa KARAÇOR¹ Ozan ÇATIR²

ÖZET

Bu araştırmada, önlisans düzeyinde eğitim almakta olan (meslek yüksekokulu) öğrencilerin duygusal düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evreni, Uşak Üniversitesi Ulubey Meslek Yüksekokulu'nda 2016-2017 yılında önlisans düzeyinde eğitim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırma kapsamındaki öğrencilerin duygusal zeka düzeylerinin belirlenmesinde anket tekniğinden faydalanılmış olup, 500 anket çoğaltılıp öğrencilere dağıtılmış ve 312 adet anket değerlendirmeye uygun görülmüştür. Araştırma veri analizinde SPSS-17 programından yararlanılmıştır. Elde edilen bulgular araştırmanın amacı doğrultusunda yorumlanmıştır. Bu kapsamda ankete katılım sağlayan önlisans öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin genelde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal zekâ, Öğrenci, Meslek Yüksekokulu

A RESEARCH ON DETERMINING EMOTIONAL INTELLIGENCE LEVELS OF VOCATIONAL STUDENTS

ABSTRACT

In this study; determining of vocational school students' emotional intelligence level is purposed. Universe of this study consist of students educated in Uşak University Ulubey Vocational School in 2016-2017 years. Survey method was applied in this research and was analyzed with SPSS-17 application 312 questionnaire of 500. Obtained results were commented For the purpose of the study. In this context, emotional intelligence level of vocational school students, which were participated this to survey, are high generally.

Key Words : Emotional intelligence, Student, Vocational School

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Afyonkocatepe Üniversitesi, mkaracor1@gmail.com

² Yrd. Doç. Dr. Uşak Üniversitesi, ozan.catir@usak.edu.tr

GİRİŞ

Toplumsal bir varlık olan insan için diğer insanlarla etkileşim yaşam süresi boyunca önemli bir ihtiyaçtır. Bireyler yaşam doyumuna ulaşmak için toplumla etkileşime geçerler. Bu etkileşim sürecinde bireyin içinde bulunduğu duygu durumu sosyal ve mesleki yaşamda etkin role sahiptir. Dolayısıyla bireyler duygusal durumlarını kontrol etmekte zaman zaman sorun yaşayabilmektedir. Duyguların yoğun biçimde yaşanması diğer bireylerle ve toplumla etkileşime geçerken yanlış reaksiyonlara yol açabilmektedir. Sosyal yaşamda ve mesleki yaşamda başarılı olabilmeyen yolu duyguların iyi tanınmasından ve iyi kontrol edilmesinden geçmektedir. Duygularını iyi bilen ve duygularını iyi yönetebilen bireyler başarıyı daha kolay elde edebilirler. Nitekim mesleki ve sosyal yaşamda başarı elde edebilmek için sadece kavramsal bilgiye sahip olmak yeterli olmamaktadır. Beşeri bir varlık insanın sahip olduğu duyguların doğru analiz edilmesi ve doğru yönlendirilmesi başarının en önemli unsurudur. Diğer bir deyişle bireylerin sosyal ve mesleki yaşamlarında başarılı olabilmelerinin yolu duygusal zeka düzeyleri ile yakından ilgilidir.

Duygusal zeka kavramı ilk defa Salovey ve Mayer (1990) tarafından literatürde kullanılmıştır (Çetinkaya ve Alparslan, 2011:365). Ancak duygusal zeka kavramının yaygınlaştırılmasına Daniel Goleman (1996) etki etmiştir. Goleman bireylerin başarılı olabilmeleri için sadece düşüncesele zeka ile mümkün olmadığına vurgu yapmış ve başarılı olabilmek için duyguların önemine dikkat çekmiştir (Goleman, 1996). Duygusal zeka; duyguların iyi tanınması, iyi yönlendirilmesi, duyguların doğru kullanılması ve diğer bireylerin duygu durumlarının iyi analiz edilmesi ve güçlü bir empati yeteneğine sahip olunması anlamına gelmektedir.

Duygusal Zeka kavramının ulusal ve uluslararası alan yazınında farklı konularla ilişkisi ve etkileşiminin incelendiği tespit edilmiştir. Duygusal zekâ ile **öğrencilerin yıkıcı davranışları** (Esturgo-Deu ve Sala-Raca 2010), **problem çözme becerisi** (Palancı ve Okutan, 2010; Yılmaz, Karabulutlu, Yılmaz ve Yurttaş, 2011, Tetik ve Açıköz, 2013), **akademik başarı** (Zahed, Babelan ve Moenikia, 2010; MacCann, Fogarty, Zeidner ve Roberts, 2011), **ruh sağlığı** (Bostani ve Saiari, 2011), **stres, başa çıkma ve iyi olma** (Por, Barriball, Fitzpatrick ve Roberts, 2011), **davranış semptomları** (Koohsar ve Bonap, 2011), **liderlik davranışı ve örgütsel bağlılık** (Nordin, 2012), **üniversite performansı** (Sanchez-Ruiz, Mavroveli, Poullis, 2013; Mitrofan ve Cioricaru, 2014), **kişilik yapısı** (Antonanzas vd., 2014), **demografik özellikler** (Bektaş, Toros ve Miman, 2014), **memnuniyet ve tükenmişlik** (2015), **yavaş yaşam stratejisi** (Linden, Klaveren ve Dunkel, 2015), **iletişim yeteneği** (Çetinkaya ve Alparslan, 2011; Duman ve Acaroğlu, 2014, Kayışoğlu, Doğan ve Çetin, 2014; Kong, Liu, Li, Fang ve Li 2016); Zhu, Chen, Shi, Liang ve Liu (2016), **eleştirel düşünme** (Kaya, Şenyuva, Bodur, 2016), **öfke düzeyi** (Tetik, Ökmen ve Bal, 2010), **iş doyumunu** (Büyükbayram ve Gürkan, 2014), **performans** (İnce, Gül ve Gözükara, 2016) konularında çalışmalar yapıldığı görülmüştür.

Çalışmanın temel konusunu oluşturan öğrencilerin duygusal zekâ düzeylerini belirlenmesine yönelik çalışmalara da rastlanmıştır (İshak, Iskandar ve Ramli, 2010; Kaşıkçı ve Avşar, 2010, Onay ve Uğur, 2011; Yılmaz ve Özkan, 2011; Sevindik, Uncu ve Güneşdağ, 2012; Yalız, 2013; Gül, İnce ve Korkmaz, 2014; Yosof, İshak, Zahidi, Abidin, Bakar, 2014; Topaloğlu, 2014; Chun ve Park, 2016).

İshak vd. (2010) Malezya'da yaptıkları çalışmada öğretmenlerin duygusal zekâ düzeylerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışmayı 1004 öğretmen üzerinde gerçekleştirmişlerdir. Öğretmenlerin maneviyat ve olgunluk açısından yüksek puanlara sahip olduğu, fakat duygusal farkındalık, öz değerlendirme, etkileme becerileri, çatışma yönetimi, değişim katalizörü ve liderlik konularında ise düşük puan aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Kaşıkçı ve Avşar (2010) hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerini belirlemeye yönelik 293 katılımcı üzerinde bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Erzurum'da gerçekleştirdikleri çalışmanın sonuçlarına göre; öğrencilerin duygusal zeka puan ortalamalarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Duygusal zekâ boyutları incelendiğinde 2. Sınıf ortalaması en düşük, 4. Sınıf ortalamasının ise en yüksek olduğu gözlenmiştir. Duygusal zekâ düzeyinin gelişimi ile öğrencilerin mesleki yaşamda başarı elde edebilecekleri ifade edilmiş, duygusal zekâ gelişimi için eğitim programları oluşturulması önerisi getirilmiştir. Onay ve Uğur (2011) hastane personelinin duygusal zeka düzeyini belirlemek için İzmir'de 153 çalışan üzerinde bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Çalışmanın sonuçlarına göre; sağlık sektöründe çalışan personelin duygusal zeka düzeylerinin çok yüksek olmadığı bulgusu elde edilmiştir. Duygusal zekânın hastalarla kurulacak iletişimde etki sahibi olduğu ifade edilmiş ve onların duygularını doğru yönetebilmek için duygusal zekânın önemine dikkat çekilmiştir. Yılmaz ve Özkan (2011) Balıkesir'de 166 hemşirelik öğrencisi üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada hemşirelik öğrencilerin duygusal zeka düzeylerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışma sonucunda; hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Duygusal zeka ortalaması ile yaş, sınıf, yaşanan yer vb. değişkenler arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Diğer taraftan duygusal zeka puanı ile ailenin gelir durumu arasında anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir. Araştırma sonucunda hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerini geliştirmeleri gerektiği önerisi getirilmiştir. Sevindik vd. (2012) Bitlis'te 324 öğrenci üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada öğrencilerin duygusal zeka düzeylerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışma sonucunda, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek duygusal zeka düzeyine sahip oldukları

gözlenmiştir. Öte yandan duygusal zeka ve yaş değerlendirilmesinde 20 yaş ve altındaki hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri, 23 yaş ve üzeri hemşirelik öğrencilerinden daha düşük olduğu belirtilmiştir. Yalız (2013) Eskişehir’de 107 BESYO öğrencisinin duygusal zeka düzeyini belirlemek için yaptıkları çalışmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin cinsiyetlerine göre yalnızca stresle başa çıkma alt boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin duygusal zeka düzeylerinin ve ilgilendikleri spor branşlarına göre farklılık göstermediği, buna karşın öğrencilerin duygusal zeka düzeylerinin sınıf değişkeninde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin duygusal zeka düzeylerinin ve ilgilendikleri spor branşlarına göre farklılık göstermediği, buna karşın öğrencilerin duygusal zeka düzeylerinin sınıf değişkeninde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Gül vd. (2014) Tarsus’ta idari personelin zeka düzeylerini belirlemek için 102 çalışan üzerinde yaptıkları çalışmada, Öğrencilerin cinsiyetlerine göre yalnızca stresle başa çıkma alt boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Yosof vd. (2014) Malezya’da 140 öğretmenin duygusal zeka düzeyini belirlemek için bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Çalışmanın sonuçlarına göre, öğretmenlerin duygusal zeka yeterliliğinin ortalama bir düzeyde olduğu, en yüksek puanın sırasıyla maneviyat, öz farkındalık, kendini güdüleme, empati, kendini düzenleme ve sosyal beceriler faktörlerinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Topaloğlu (2014) Keşan Meslek Yüksekokulunda okuyan 128 öğrencinin duygusal zeka düzeyini belirlemeye yönelik yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre; öğrencilerin okudukları bölümlerle duyguların anlaşılması faktörü arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

İlgili literatür incelendiğinde öğrencilerin duygusal zeka düzeylerini belirleyen az sayıda çalışma olması, Uşak ilinde bu konuda hiç çalışmaya rastlanamaması ve meslek yüksekokulları üzerinde yalnızca bir çalışmaya rastlanmış olması (Topaloğlu, 2014) çalışmanın problemini oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Meslek yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda 49 soru ve 2 bölümden oluşan veri toplama formu Uşak Üniversitesi, Ulubey Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır. Çalışma iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde giriş, yöntem ve bulgular kısmı, son bölümde ise sonuç ve öneriler kısmı ile ilgili bilgiler verilmiştir.

YÖNTEM

Araştırmada betimleyici yöntem kullanılmıştır. Önlisans düzeyinde eğitim alan öğrencilerin duygusal zeka düzeylerinin belirlenmesinde ise anket tekniğinden yararlanılmıştır. Önlisans öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin tespitinde Scutte, Malouff, Hall, Haggerty, Cooper, Golden ve Dornheim (1998) tarafından geliştirilen ve Austin, Saklofske, Huang ve Mckenney (2004) tarafından 41 madde olarak yeniden düzenlenen “Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği” kullanılmıştır (Tatar, Tok ve Saltukoğlu, 2011). Araştırmada kullanılan “Duygusal Zekâ Ölçeği” konuyla ilgili birçok çalışmada (Tatar, Tok ve Saltukoğlu, 2011; Ak Sütü, 2013 vb.) da kullanılmıştır. Söz konusu anket iki bölümden oluşturulmuştur. İlk bölümde öğrencilerin bazı kişisel bilgilerinin tespiti amacıyla 8 (cinsiyet, yaş, öğrenim gördüğü sınıf, ailenin ikametgah yeri, akademik not ortalaması, aylık ortalama harcama, barınma durumu, okuduğu lise) soru yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde “Schutte Duygusal Zeka Ölçeği”ne yer verilmiştir. İlgili ölçek “İyimsenlik”, “Duyguların kullanımı” ve “Duyguların değerlendirilmesi” olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır. Ölçek 5’li Likert tipi bir ölçektir.

Araştırmanın evreni Uşak Üniversitesi Ulubey Meslek Yüksekokulu’nda ön lisans düzeyinde eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem seçiminde tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden “kolayda örneklem yöntemi” kullanılmıştır. Araştırma için 500 anket çoğaltılıp dağıtılmış ve 350 anketin geri dönüşü sağlanmış, 312 adet anket analiz edilmeye uygun görülmüştür. Elde edilen veriler istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Güvenirlilik analizi örneklemin; güvenirlilik, tesadüfi ve tutarlı olup olmadığının belirlenmesi için kullanılmaktadır. Güvenirlilik analizinde güvenirlilik katsayı değeri (Cronbach’s Alpha - α) 0,80-1,00 arasında çıkması durumunda, örneklem yüksek derecede güvenilirdir (Tavşancıl, 2002: 50; Tanrıöğen, 2012: 176; Bapur, 2014: 95). Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenirliliğini test etmek için 50 katılımcı ile bir ön test uygulaması yapılmıştır. Ön test uygulaması sonucunda anketin α değeri 0,947’dir (n=50 için; $\alpha=0,947$ ve k=41). Ön test sonucunda istenilen seviyede çıkan α değeri bulduktan sonra, tüm katılımcıların cevaplarının α değeri hesaplanmıştır (n=312 için; $\alpha=0,891$ ve k=41). Güvenirlilik analizi sonucu anketteki verilerin yüksek derecede güvenilir olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1’de ankete katılım sağlayan öğrencilerin bireysel özelliklerine ilişkin bazı tanımlayıcı istatistik veriler sunulmuştur.

Tablo 1: Katılımcıların Bireysel Özelliklerine İlişkin Yüzelik Frekans Dağılımı

Değişkenler	Gruplar	f	%
Yaş	20 ve/veya altı	242	77,6
	21-23 yaş arası	70	22,4
Cinsiyet	Erkek	47	15,1
	Kadın	265	84,9
Sınıf	1.Sınıf	127	40,7
	2. Sınıf	185	59,3
Akademik Ortalama	2.49 ve Altı	84	26,9
	2.50-2.99 Arası	109	34,9
	3.00 ve Üstü	119	38,1
Aile İkametgâh Yeri	Şehir Merkezi	119	38,1
	İlçe Merkezi	117	37,5
	Köy	76	24,4
Aylık Ortalama Harcama	899 TL ve Altı	132	42,3
	900 TL ve Üstü	180	57,7
Üniversite Barınma Durumu	Evde Arkadaşlarla	60	19,2
	Devlet yurdunda	222	71,2
	Özel yurttta	30	9,6
Eğitim Görülen Lise Türü	Düz Lise	96	30,8
	Turizm Lisesi	107	34,3
	Diğer	109	34,9
TOPLAM		312	100,0

Tablo 1'e göre ankete katılan ön lisans öğrencilerinin %77,6'sı 20 yaş ve/veya altı, %22,4'ü 21-23 yaş grubu aralığında olup, %15,1'i erkek, %84,9'u kadındır. Öğrencilerin %40,7'si 1.Sınıf, %59,3'ü 2.Sınıf aralığındadır. Ön lisans öğrencilerinin akademik not ortalamaları incelendiğinde %26,9'u 2.49 ve altı, %34,9'u 2.50-2.99 ve %38,1'i 3.00 ve üstü olduğu tespit edilmiştir. Ön lisans öğrencilerinin aile ikametgah yerleri %38,1'i şehir merkezi, %37,5'u ilçe merkezi ve %24,4'ü köy olarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin aylık ortalama harcama durumları %42,3'ü 899 TL ve altı, %57,7'si 900 TL ve üzeri olarak bulgulanmıştır. Öğrencilerin üniversite barınma durumları %19,2'si evde arkadaşlarla, %71,2'si devlet yurdunda, %9,6'sı özel yurt olarak ifade edilmiştir. Katılımcıların eğitim gördükleri lise türü %30,8'si düz lise, %34,3'ü turizm lisesi ve %34,9'u diğer olarak cevaplandıkları tespit edilmiştir.

Tablo 2'de katılımcıların duygusal zeka düzeylerine ilişkin yanıtlarının yüzde, frekans dağılımları ile aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 2: Katılımcıların Duygusal Zeka Düzeylerine İlişkin Yanıtlarının Yüzde, Frekans Dağılımları ile Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Maddeler	f	Kesinlikle Katılmıyorum	Az Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne De Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	\bar{X}	s.s.
1. Kişisel sorunlarımı başkaları ile ne zaman paylaşacağımı bilirim.	f 8	26	57	129	92	3,86	1,01	
2. Bir sorunla karşılaştığım zaman benzer durumları hatırlar ve üstesinden gelebilirim.	f 7	15	60	127	103	3,97	0,95	
3. Diğer insanlar bana kolaylıkla güvenirler.	f 8	24	59	111	110	3,93	1,03	
4. Yaşamımdaki bazı önemli olaylar neyin önemli neyin önemsiz olduğunu yeniden değerlendirmeme yol açtı.	f 14	37	88	111	62	3,54	1,07	

5. Ruh halim değiştiğinde yeni olasılıkları görürüm.	f	17	35	86	108	86	3,54	1,10
	%	5,4	11,2	27,6	34,6	21,2		
6. Güzel duygular hissettiğimde bunu nasıl sonlandıracağımı bilirim.	f	12	15	66	103	116	3,94	1,05
	%	3,8	4,8	21,2	33,0	37,2		
7. Hissettiğim duyguların farkında olurum.	f	10	34	88	114	66	3,61	1,03
	%	3,2	10,9	28,2	36,5	21,2		
8. Başkalarının hoşlanabileceği etkinlikler düzenleyebilirim.	f	6	18	62	115	111	3,98	0,98
	%	1,9	5,8	19,9	36,9	35,6		
9. Beni mutlu edecek uğraşlar bulmaya çalışırım.	f	7	19	75	96	115	3,93	1,02
	%	2,2	6,1	24,0	30,8	36,9		
10. Başkalarına gönderdiğim beden dili, yüz ifadesi gibi sözsüz mesajların farkındayım.	f	4	13	49	115	131	4,14	0,91
	%	1,3	4,2	15,7	36,9	42,0		
11. Ruh halim iyiye sorunların üstesinden gelmek benim için daha kolaydır.	f	11	12	51	126	112	4,01	0,99
	%	3,5	3,8	16,3	40,4	35,9		
12. Ruh halimin iyi olması yeni fikirler üretmeye yardımcı olur.	f	9	15	52	112	124	4,04	1,00
	%	2,9	4,8	16,7	35,9	39,7		
13. Hissettiğim duyguların farkındayım.	f	8	18	65	128	93	3,89	0,98
	%	2,6	5,8	20,8	41,0	29,8		
14. Üstlendiğim görevlerden iyi sonuçlar alacağımı hayal ederek kendimi güdüldüm.	f	7	20	63	111	111	3,95	1,00
	%	2,2	6,4	20,2	35,6	35,6		
15. İyi bir şeyler yaptıklarında insanlara iltifat ederim.	f	9	25	68	121	89	3,82	1,02
	%	2,9	8,0	21,8	38,8	28,5		
16. İyimser olmak sorunlar ile baş etmeye devam edebilmem için bana yardımcı oluyor.	f	8	15	56	112	121	4,03	0,99
	%	2,6	4,8	17,9	35,9	38,8		
17. İnsanlar üzgünken onlara yardım ederek daha iyi hissetmelerini sağlarım.	f	9	34	81	127	61	3,63	1,00
	%	2,9	10,9	26,9	40,7	19,6		
18. Diğer insanların kendilerini nasıl hissettiklerini sadece onlara bakarak anlayabilirim.	f	6	32	85	107	82	3,72	1,02
	%	1,9	10,3	27,2	34,3	26,3		
19. Diğer insanların gönderdiği sözel olmayan mesajların farkına varırım.	f	12	36	83	121	60	3,58	1,04
	%	3,8	11,5	26,6	38,8	19,2		
20. Duygularımda ne zaman bir değişiklik olsa aklıma yeni fikirler gelir.	f	10	26	73	113	90	3,79	1,05
	%	3,2	8,3	23,4	36,2	28,8		
21. Bir kişi bana hayatındaki önemli bir olaydan bahsettiğinde ben de aynıını yaşamış gibi olurum.	f	10	32	70	113	87	3,75	1,06
	%	3,2	10,3	22,4	36,2	27,9		
22. İnsanların yüz ifadelerini bazen doğru anlarım.	f	7	33	92	111	69	3,64	1,00
	%	2,2	10,6	29,5	35,6	22,1		
23. Bir zorlukla karşılaştığım zaman umutsuzluğa kapılmam, çünkü başarılı olacağıma inanırım.	f	7	30	77	125	73	3,72	0,99
	%	2,2	9,6	24,7	40,1	23,4		
24. Genellikle duygularımın niçin değiştiğini bilirim.	f	11	21	80	119	81	3,76	1,02
	%	3,5	6,7	25,6	38,1	26,0		
25. Genellikle iyi şeyler olmasını beklerim.	f	14	30	70	121	77	3,69	1,08
	%	4,5	9,6	22,4	38,8	24,7		
26. Genellikle duygularımı kontrol etmekte zorlanmam.	f	8	31	92	105	76	3,67	1,03
	%	2,6	9,9	29,5	33,7	24,4		
27. Sosyal yaşamda neler olup bittiğini sıklıkla doğru anlarım.	f	10	23	62	115	102	3,88	1,04
	%	3,2	7,4	19,9	36,9	32,7		
28. İnsanlar bana, benimle konuşmanın zor olduğunu söylemezler.	f	4	20	58	129	101	3,97	0,93
	%	1,3	6,4	18,6	41,3	32,4		
29. Kişinin ses tonundan kendini nasıl hissettiğini anlamakta zorlanmam.	f	5	30	76	117	84	3,78	0,99
	%	1,6	9,6	24,4	37,5	26,9		
30. İnsanların kendilerini neden iyi ya da kötü hissettiklerini anlamak benim için zor değildir.	f	13	19	54	117	109	3,92	1,06
	%	4,2	6,1	17,3	37,5	34,9		

31. Yakın arkadaşlıklar kurmakta zorlanmam.	f	8	27	85	118	74	3,71	1,00
	%	2,6	8,7	27,2	37,8	23,7		
32. Genellikle yeni bir şeyler denerken başarısız olacağımı düşünmem.	f	9	26	67	135	75	3,77	0,99
	%	2,9	8,3	21,5	43,3	24,0		
33. Bazen konuştuğum kimsenin ciddi mi olduğunu yoksa şaka mı yaptığını anlarım.	F	11	31	59	130	81	3,76	1,05
	%	3,5	9,9	18,9	41,7	26,0		
34. Diğer insanların beden dili, yüz ifadesi gibi sözel olmayan mesajlarını anlamakta zorlanmam.	f	33	38	92	80	69	3,36	1,24
	%	10,6	12,2	29,5	25,6	22,1		
35. Duygularımı gizli tutmayı tercih etmem.	f	15	33	99	110	55	3,50	1,05
	%	4,8	10,6	31,7	35,3	17,6		
36. Başkaları üzerinde bıraktığım etkiyle ilgilenirim.	f	15	24	72	113	88	3,75	1,09
	%	4,8	7,7	23,1	36,2	28,2		
37. Duygularımın yaşam kalitem üzerinde etkisi vardır.	f	21	38	93	98	62	3,45	1,13
	%	6,7	12,2	29,8	31,4	19,9		
38. Yeni fikirler üretmem gerektiğinde duygularım işimi kolaylaştırılmaz.	f	14	33	61	133	71	3,68	1,07
	%	4,5	10,6	19,6	42,6	22,8		
39. Sorunları çözüm biçimim üzerinde duygularımın etkisi vardır.	f	20	24	76	118	74	3,64	1,11
	%	6,4	7,7	24,4	37,8	23,7		
40. Bir sorunu çözmeye çalışırken mümkün olduğunca duygusallıktan kaçınmam.	f	16	19	63	111	103	3,85	1,10
	%	5,1	6,1	20,2	35,6	33,0		
41. Bir sorunu çözmeye çalışırken ruh halimden etkilenirim.	f	16	19	63	111	103	3,85	1,10
	%	5,1	6,1	20,2	35,6	33,0		
Genel Ortalama							3,74	

Tablo 2'deki bulgulara göre öğrencilerin duygusal zeka anketinde "Başkalarına gönderdiğim beden dili, yüz ifadesi gibi sözsüz mesajların farkındayım" ifadesine %1,3'ü kesinlikle katılmıyorum, %4,2'si az katılıyorum, %15,7'si ne katılıyorum ne de katılmıyorum, %36,9'u az katılıyorum, %42'si kesinlikle katılıyorum yanıtını verdikleri görülmektedir. Ön lisans öğrencilerinin "Başkalarına gönderdiğim beden dili, yüz ifadesi gibi sözsüz mesajların farkındayım" ifadesine verdikleri cevapların diğer ifadelerle göre en yüksek aritmetik ortalamaya ($\bar{X}=4,14$) sahip olduğu görülmektedir. Söz konusu ifade neticesinde elde edilen veriler doğrultusunda ön lisans öğrencilerinin beden dillerini etkin biçimde kullandıkları ifade edilebilir. Ankete katılım sağlayan ön lisans öğrencilerinin "Ruh halimin iyi olması yeni fikirler üretmeme yardımcı olur" ifadesine %2,9 kesinlikle katılmıyorum, %4,8 az katılıyorum, %16,7 ne katılıyorum ne de katılmıyorum, %35,9 katılıyorum, %39,7 kesinlikle katılıyorum biçiminde yanıt verdikleri görülmektedir. İlgili ölçekteki "Ruh halimin iyi olması yeni fikirler üretmeme yardımcı olur" ifadesi diğer ifadelerle oranla yüksek aritmetik ortalamaya ($\bar{X}=4,04$) sahiptir. Nitekim öğrencilerin ruhsal açıdan kendilerini iyi hissetmeleri yeni fikirler üretmelerine katkı sağlayacak ve değişimi beraberinde getirecektir. Diğer taraftan "Ruh halim iyiyken sorunların üstesinden gelmek benim için daha kolaydır" ifadesine ön lisans öğrencileri %3,5 kesinlikle katılmıyorum, %3,8 az katılıyorum, %16,3 ne katılıyorum ne de katılmıyorum, %40,4 katılıyorum, %35,9 kesinlikle katılıyorum biçiminde yanıtlamışlardır. Söz konusu ifade diğer ifadelerle oranla yüksek bir ortalamaya ($\bar{X}=4,01$) sahiptir. Bu doğrultuda önlisans öğrencilerinin ruh hallerinin iyi olması sorunları çözmelerinde daha başarılı olmalarına etki edecektir biçiminde yorumlanabilir. Yapılan araştırmada önlisans düzeyinde öğrenciler "İnsanlar bana, benimle konuşmanın zor olduğunu söylemezler" ifadesine %1,3 kesinlikle katılmıyorum, %6,4 az katılıyorum, %18,6 ne katılıyorum ne de katılmıyorum, %41,3 katılıyorum, %32,4 kesinlikle katılıyorum şeklinde değerlendirmişlerdir. İlgili anket sorusu diğer ifadelerle oranla yüksek ($\bar{X}=3,97$) aritmetik ortalamaya sahiptir. Bu doğrultuda ön lisans öğrencilerinin diğer bireylerle iletişim kurarken zorluk yaşamadıkları söylenebilir. Katılımcılar "İnsanların kendilerini neden iyi ya da kötü hissettiklerini anlamak benim için zor değildir" ifadesine %4,2 kesinlikle katılmıyorum, %6,1 az katılıyorum, %17,3 ne katılıyorum ne de katılmıyorum, %37,5 katılıyorum, %34,9 kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıtlamışlardır. Nitekim ilgili soru diğer ifadelerle oranla yüksek ($\bar{X}=3,92$) orana sahiptir. Elde edilen veriler öğrencilerin diğer insanların duygu durumlarını anlamakta başarılı olduğunu göstermektedir. Diğer bir deyişle ön lisans öğrencileri diğer insanları anlamakta zorluk yaşamamaktadırlar.

Öte yandan ankette bulunan "Duygularımın yaşam kalitem üzerinde etkisi vardır" ifadesine katılımcıların verdiği yanıtlar doğrultusunda %6,7 kesinlikle katılmıyorum, %12,2 az katılıyorum, %29,8 ne

katılıyorum ne de katılmıyorum, %31,4 katılıyorum, %19,9 kesinlikle katılıyorum biçiminde bulgulanmıştır. Söz konusu bu ifadenin anket içinde en düşük aritmetik ortalamaya ($\bar{X}=3,45$) sahip olduğu göze çarpmaktadır. Dolayısıyla önlisans öğrencilerinin duygusal durumlarının yaşam kalitelerini etkilemediği söylenebilir. Duygusal zeka anketinde bulunan "Yaşamımdaki bazı önemli olaylar neyin önemli neyin önemsiz olduğunu yeniden değerlendirmeme yol açtı" ifadesine katılımcılar %4,5 kesinlikle katılmıyorum, %11,9 az katılıyorum, %28,2 ne katılıyorum ne de katılmıyorum, %35,6 katılıyorum, %19,9 kesinlikle katılıyorum biçiminde yanıtlamışlardır. Bu ifade duygusal zeka ölçeğinde bulunan diğer ifadelere oranla düşük bir ortalamaya ($\bar{X}=3,54$) sahiptir. Nitekim katılım sağlayan önlisans öğrencilerinin geçmişte yaşamış oldukları olayların önem derecelerini yeterli düzeyde değerlendiremedikleri belirtilebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın amacı Uşak Üniversitesi Ulubey Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin belirlenmesidir. Araştırmanın evreni Uşak Üniversitesi Ulubey Meslek Yüksekokulu'nda önlisans düzeyinde eğitim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılım sağlayan öğrencilerin duygusal zeka düzeylerinin belirlenmesinde anket tekniğinden faydalanılmıştır. Elde edilen veriler istatistiki paket programla analiz edilerek, frekans, yüzde, güvenilirlik, aritmetik ortalama, standart sapma testlerine tabi tutulmuştur.

Çalışmanın bulguları genel olarak incelendiğinde önlisans öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Meslek yüksekokulu öğrencilerinin beden dillerini ve yüz ifadelerini iyi biçimde kullanabildiklerini düşündükleri, kendilerini ruhen iyi hissettikleri zaman sorunların üstesinden daha kolay gelebildikleri, öte yandan yeni fikirler üretmelerine katkı sağladığı, diğer bireylerin duygu durumlarını doğru biçimde algılamaları sonucunda empati yeteneklerinin iyi olduğu, diğer bireylerle kolaylıkla iletişime geçebildikleri, sorumluluk aldıklarında kendilerini başarıya odaklayarak motive oldukları, kendilerini mutlu edecek uğraşlar ve başkalarını mutlu edecek organizasyonlar bulmaya çalıştıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yapılan araştırma sonucunda meslek yüksekokulu öğrencilerinin duygularının yaşam kalitelerini etkilemediği, ruh hallerindeki değişimin yeni olasılıkları görmelerini güçleştirdiği, geçmişteki yaşamış oldukları olayların önem derecelerini yeterli düzeyde değerlendiremedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Duygusal zeka bireylerin sadece mesleki yaşamlarında değil sosyal yaşamlarında da başarıyı doğrudan etkileyen bir unsurdur. Sosyal bir varlık olan insanın duygularını iyi tanıması ve duygularını etkin biçimde kontrol edebilmesi yaşam kalitesini artıracaktır. Bu doğrultuda duygusal zeka bireylere öğretilmelidir. Eğitim sisteminin önemli bir parçası olan üniversite kurumlarında duygusal zeka kavramını geliştirmeye yönelik dersler müfredata eklenmelidir. Sosyal ilişkilerde yaşanan çoğu sorunun temelinde duyguların düşünceleri etki altına alması yatmaktadır. Duygularını iyi tanıyan ve duygularını iyi yönetebilen bireyler bu sorunları en az düzeyde yaşayacaklardır. Öğrencilere eğitim süresince verilecek duygusal zeka dersleri onları sosyal ve mesleki yaşama daha uyumlu hale getirecektir.

Ulubey meslek yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin belirlenmesi amaçlanan bu çalışma Uşak ili Ulubey ilçesinde 2016-2017 yılında eğitim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla bu alanda benzer çalışma yapacak araştırmacılar evreni daha geniş tutarak genelleme yapılabilir bir çalışmaya yön verebilirler.

Kaynakça

- Antoñanzas, J. L., Salavera, C., Teruel, P., Sisamon, C., Ginto, A. I., Anaya, A. ve Barcelona, D. (2014). Emotional intelligence and personality in student teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 132, 492-496.
- Bapur Ö. (2014). *İnternet Bankacılığında Müşteri Memnuniyeti*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Bektaş, E. T., Toros, T. ve Miman, M. (2014). Demographic Features of University Students Using Facebook and Its Relationship with Emotional Intelligence. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 113, 191-206.
- Bostani, M. ve Saiari, A. (2011). Comparison Emotional Intelligence and Mental Health between Athletic and Non-Athletic Students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 30, 2259-2263.
- Büyükbayram, A. ve Gürkan, A. (2014). Hemşirelerin İş Doyumunda Duygusal Zekânın Rolü. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 5(1), 41-48.
- Cazan, A. M. ve Nastasa, L. E. (2015). Emotional intelligence, satisfaction with life and burnout among university students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 180, 1574-1578.
- Chun, K. H. ve Park, E. (2016). Diversity of Emotional Intelligence among Nursing and Medical Students. *Osong Public Health Res Perspect*, 7(4), 261-265.

- Çetinkaya Ö. ve Alparslan M. (2001). Duygusal zekânın iletişim becerileri üzerine etkisi: üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (16): 363-377.
- Duman, D. ve Acaroğlu, R. (2014). Hemşirelik Yüksekokulu Birinci Sınıf Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Düzeyleri ile Empati Becerileri Arasındaki İlişki. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, Cilt 22 (1), 25-32.
- Esturgo-Deu, M. E. ve Sala-Roca, J. (2010). Disruptive behaviour of students in primary education and emotional intelligence. *Teaching and Teacher Education*, 26, 830-837.
- Goleman, D. (1996). *İşbaşında Duygusal Zeka*. (Çeviren: Banu Seçkin). İstanbul:Varlık Yayınları.
- Ishak, N. M., Iskandar, I. P. ve Ramli, R. (2010). Emotional intelligence of Malaysian teachers: a comparative study on teachers in daily and residential schools. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9, 604-612.
- İnce, M. Gül, H. Gözükara, M.Y. (2015). Duygusal Zekâ İle İşgören Performansı Arasındaki İlişkiler Üzerine Ampirik Bir Araştırma. *Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, 226-245.
- İnce, M., Korkmaz, O., Gül, H., (2014). Çalışma Yaşamında Duygusal Zeka ve Bireylerin Duygusal Zeka Düzeylerini Kullanabilme Becerileri Üzerine Bir Araştırma. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 30-49.
- Kaşıkcı, M. ve Avşar, G. (2010). Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinde Duygusal Zeka Düzeyi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 13(1), 1-6.
- Kaya, F. Kanık, P. ve Alkın, S. (2015). Üstün Zekâlı ve Yetenekli Öğrencilerin Duygusal Zekâ ve İletişim Becerileri Düzeylerinin Karşılaştırılması. *International Online Journal of Educational Sciences*, 8(1), 229-244
- Kaya, H. Ş., Şenyuva, E. ve Bodur, G. (2017). Developing critical thinking disposition and emotional intelligence of nursing students: a longitudinal research. *Nurse Education Today*, 48, 72-77.
- Kayıoğlu, N.B., Doğan, İ., Çetin, M., (2014). Gençlik Kampı Lider Adaylarının Duygusal Zeka Düzeyleri ve İletişim Becerilerinin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 12 (1), 43-50.
- Kong, L., Liu, Y., Fang, Y., Kang, X. Li, P. (2016). Resilience moderates the relationship between emotional intelligence and clinical communication ability among Chinese practise nursing students: A structural equation model analysis. *Nurse Educational Today*, 46, 64-68.
- Koohsar, A. A., Bonab, B. G. (2011). Relation between emotional intelligence and behavioral symptoms in delinquent adolescents. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 30, 944-948.
- Linden, D. V., Klaveren, D. V. ve Dunkel, C. S. (2015). Emotional intelligence is an indicator of a slow life history strategy: A test of ability and trait EI. *Personality and Individual Differences*, 73, 84-87.
- MacCann, C., Fogarty, G. J., Zeidner, M. ve Roberts, R. D. (2011). Coping mediates the relationship between emotional intelligence (EI) and academic achievement. *Contemporary Educational Psychology*, 36, 60-70.
- Mitrofan, N. ve Cioricaru, M.F. (2014). Emotional intelligence and school performance-correlational study. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 127, 769-775.
- Nordin, N. (2012). Assessing Emotional Intelligence, Leadership Behaviour and Organizational Commitment in a Higher Learning Institution. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 56, 643-651.
- Onay, M. ve Uğur, B. (2011). Sağlıkteki Memnuniyetin Sessiz sihri: "Duygusal Zeka". *Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 23-34.
- Palancı, M. ve Okutan, M. (2010). Explanation of school administrators' problem solving skills with their personality traits, emotional intelligence and emphatic tendency. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9, 1993-1997.
- Por, J., Barriball, L. Fitzpatrick, J. Roberts, J. (2011). Emotional intelligence: Its relationship to stress, coping, well-being and professional performance in nursing students. *Nurse Education Today*, 31, 855-860.
- Sanchez-Ruiz, M. J., Mavroveli, S. ve Poullis, J. (2013). Trait emotional intelligence and its links to university performance: An examination. *Personality and Individual Differences*, 54, 658-662.

- Sevindik, F. Uncu, F. Güneş Dağ, D. (2012). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi*, 26(1), 21-26.
- Tanrıoğen, A. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 3. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tatar, A., Tok, S. ve Saltukoğlu, G. (2011). Gözden geçirilmiş schutte duygusal zekâ ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması ve psikometrik özelliklerin incelenmesi. *Klinik Psikofarmoloji Bülteni*, 21 (4): 325-338.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS İle Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tetik, S. Ökmen, M. Bal, V. (2010). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Düzeyleri İle Öfke Düzeyleri Ve Öfke İfade Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırma Dergisi (EJOİR)* Cilt:2 (1), 17-29.
- Tetik, S. ve Açıkgöz, A., (2013). Duygusal Zeka Düzeyinin Problem Çözme Becerisi Üzerindeki Etkisi: Meslek Yüksekokulu Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, Aralık Özel Sayısı, 87-97.
- Topaloğlu, A. Ö. (2014). The study of college students' emotional intelligence qualities. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 152, 1274-1281.
- Yalız, D. (2013). Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Düzeyleri İncelenmesi. *Pamukkale Journal Of Sport Sciences*, 4 (2), 94-111.
- Yılmaz Karabulutlu, E., Yılmaz, S., Yurttaş, A. (2011). Öğrencilerin Duygusal Zeka Düzeyleri ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2 (2), 75-79.
- Yılmaz, E. ve Özkan, S. (2011). Hemşirelik Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 4(1), 39-52.
- Yusof, R., Ishak, N. M., Zahidi, A. M., Abidin, M. H. Z. ve Bakar, A. Y. A. (2014). Identifying Emotional Intelligence Competencies among Malaysian Teacher Educators. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 159, 485-491.
- Zahed-Babelan, A. ve Moenikia, M. (2010). The role of emotional intelligence in predicting students' academic achievement in distance education system. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 1158-1163.